

Toimiva korkeakoulukampus

Soinm

JULKAISUT | 2012

Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
© 2012

Tekstit: SAMOK (toim. Joni Vainikainen, Kirsi Sjöholm)
Kannen kuvat: iStockphoto

Taitto: Kirsi Sjöholm

SAMOK
Lapinrinne 2
00180 HELSINKI

Puh: 029 009 0990
Sähköposti: samok@samok.fi
www.samok.fi

Toimiva korkeakoulukampus

Sisällysluettelo

1 Johdanto	5
2 Kampusalue	6
2.1 Monialaisuus.....	6
2.2 Sijainti	6
2.3 Yhteisöllisyys	7
2.4 Tilat	7
2.5 Turvallisuus	8
2.6 Kestävä kehitys ja rakentaminen.....	9
3 Oppimisympäristöt	10
4 Palvelut	
4.1 Terveystenhoito	11
4.2 Asuminen	11
4.3 Ohjauspalvelut.....	12
4.4 Liikenneyhteydet.....	12
4.5 Kirjastopalvelut.....	13
4.6 Ravintola- ja kahvilapalvelut	13
4.7 Liikuntapalvelut	14
Linkkivinkit.....	15

1 Johdanto

Unelmakampusta on rakennettu SAMOKin toimiston voimin koko tämän vuoden. Aihe on ajankohtainen, sillä ammattikorkeakoululakia uudistetaan, aloituspaikkojen määrä vähenee ja rahoitusta pienennetään. Supistaminen ei kuitenkaan onnistu ilman uuden rakentamista. Nykyiset kampukset periytyvät pääosin opistoajoilta ja eivät aina sovellu ammattikorkeakouluopetukseen.

Toimivan kampuksen tulee täyttää monta vaatimusta. Siellä huomioidaan muun muassa yhdenvertaisuus ja saavutettavuus. Unelmakampus on yhteisö joka palvelee kaikkia jäseniään. Jokainen yhteisön jäsen viihtyy yhteisellä kampuksella. Unelmakampus tukee oppimista ja opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointia

Tämän julkaisun keskiössä on hyvinvoiva ja motivoitunut opiskelija. Se teki aiheen rajaamisesta vaikeaa, sillä opiskeluun kampuksella vaikuttavat monet eri asiat. Vaikka aihetta käsitellään monesta eri näkökulmasta, niin varmasti jotain on jäänyt myös huomioimatta.

Käännä sivua ja ota askel kohti unelmakampusta!

2 Kampusalue

2.1 Monialaisuus

Unelmakampuksella on vähintään kolme eri koulutusala.

Monialaisuus helpottaa yksilöllisten opintopolkujen luomista. Työllistymisen kannalta on olennaista hankkia vahva osaaminen omalta tutkintoalalta, mutta samaan aikaan työelämässä kaivataan yhä yksilöllisempää ja monialaisempaa osaamista.

Monialaisen oppimisympäristön vahvuutena on aito vuorovaikutus muiden alojen opiskelijoiden kanssa. Luontainen kanssakäyminen ja yhteiset opinnot tukevat innovaatioita ja verkostoitumista sekä kannustavat yhteiseen yrittäjyyteen. Tämä vastaa hyvin paljon sitä mitä oikea työelämä valmistumisen jälkeenkin on. Harvassa työyhteisössä tehdään töitä vain saman alan osaajien kanssa.

2.2 Sijainti

Unelmakampus sijaitsee palveluiden, asuntojen sekä hyvien liikenneyhteyksien läheisyydessä. Sijainnissa on oleellista ottaa huomioon eri sidosryhmät.

Opiskelijan kannalta on tärkeää, että kampukselta, sen välittömästä läheisyydestä tai hyvien joukkoliikenneyhteyksien päästä löytyy koti ja palvelut. Lähialueen viihtyvyys turvataan viheralueilla, jotka mahdollistavat ulkona liikkumisen.

Yritysyhteistyö korostuu tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI) ja opintojen aikaisen harjoittelun myötä. On tärkeää, että työelämä löytyy läheltä kampusta ja tarjoaa yhteistyöprojekteja. Niihin osallistumalla opiskelijat saavat aitoa työelämälähtöistä osaamista ja alue kehittyy opiskelijoiden innovaatioiden avulla. Tiivis yhteistyö kampuksella tai sen

läheisyydessä toimivien yritysten kanssa myös madaltaa opiskelijan kynnystä siirtyä työelämään opintojensa päätyttyä.

2.3 Yhteisöllisyys

Unelmakampus on yhteisö, johon kuuluu opiskelijat ja henkilökunta. Yhteisölle järjestetään aktiviteetteja ja muita palveluita, joilla parannetaan sen hyvinvointia. Tukemalla opiskelijoiden kerho- ja vapaa-ajantoimintaa kasvatetaan korkeakoulun yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhteisö kuuntelee jäseniään ja tarjoaa aidon mahdollisuuden vaikuttaa. Unelmakampuksella järjestetään päihteettömyyttä tukevaa ryhmämuotoista toimintaa.

2.4 Tilat

Tilojen käyttöaste on suuri ja niitä tarjotaan käyttöön myös ulkopuolisille tahoille.

Tilat ovat viihtyisiä, muunneltavia ja saavutettavia.

Yhteistyömahdollisuuksia alueen tilojen käytön suhteen kannattaa pohdita, jotta tilojen tyhjäkäyttö olisi mahdollisimman vähäistä. Rakennus joka toimii työ- tai opiskelupaikkana muutamalle tuhannelle ihmiselle, on väkisininkin suuri. On epäekologista, jos se on aktiivisessa käytössä vain virka-aikoina. Kampuksen tiloja pitää voida hyödyntää esimerkiksi kuntapalveluiden toteuttamisessa sekä vuokrata yksityiseen käyttöön. Kampusta suunniteltaessa on tärkeätä että neliöt käytetään mahdollisimman tehokkaasti, viihtyvyyttä unohtamatta. Tiloja on pystyttävä muuntamaan erilaisiin käyttötarkoituksiin ja ryhmäkokoihin liikuteltavilla seinillä.

Tilat mahdollistavat myös oppimisen erilaiset tarpeet, kuten hiljainen työskentely, vapaa-aika, esteettömyys ja saavutettavuus. Kalustus, ergonomia ja tietotekniset ominaisuudet on suunniteltu kohderyhmiä palveleviksi. Liikkumisesteisten ja lastenvaunujen kanssa kulkevien on pystyttävä liikkumaan vaivattomasti tiloissa. Raskaisiin oviin on asennettava avausme-

kanismit. Tiloissa on oltava selkeät opastukset myös pistekirjoituksella sekä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Esteettömiä wc-tiloja on tarpeeksi. Liikkumisesteisten autopaikkojen tulee sijaita lähellä sisäänkäyntiä ja niitä on riittävästi.

Valaistuksen on oltava riittävä ja häikäisemätön. Saavutettavuus on huomioitu myös pintamateriaaleissa. Ääniympäristön on oltava hälytön sekä toimiva. Apuvälineiden ja laitteiden (kuten induktiosilmukan) käytön tulee olla mahdollista ja vaivatonta. Opetus- ja opiskelutiloissa on pyörätuolipaikat. Pistorasioita on tarpeeksi oman kannettavan sekä muiden sähköä vaativien laitteiden käytön mahdollistamiseksi. Korkeakoulun sähköinen oppimis- ja toimintaympäristö on saavutettava ja käytettävissä myös erilaisten tukilaitteiden avulla.

Opiskelijoille ja henkilökunnalle on tiloja minne kuka tahansa voi mennä juttelemaan häiritsemättä muita. On myös rauhoittumistiloja, joissa jokainen voi istua rauhassa lukemaan kirjaa tai tekemään harjoituksia. Tupakkatuotteiden käyttämistä varten tarkoitettut tilat pitää sijoittaa niin etteivät ne ole pääkulkureittien välittömässä läheisyydessä.

Opiskelijakunnan tilat sijaitsevat kampuksella keskeisellä paikalla, johon opiskelijoiden on helppo löytää ja johon he kokevat olevansa tervetulleita.

Opiskelijakunnan tiloissa palvellaan opiskelijoita heidän edunvalvontasioissaan. Niissä on riittävät toimistotilat opiskelijakunnan työntekijöiden ja hallituksen käyttöön. Opiskelijakunta käyttää ammattikorkeakoulun kokoustiloja tarpeen niin vaatiessa. Lisäksi opiskelijakunnalla on varastotilaa harvemmin tarvittavien tavaroiden säilyttämiseen.

Opiskelijakunnan alaisuudessa toimii usein muita opiskelijajärjestöjä ja -kerhoja. Heille on järjestetty mahdollisuus käyttää tiloja toimintaansa sekä tavaroiden säilyttämiseen.

2.5 Turvallisuus

Turvallisuus syntyy yhteisöllisyydestä, toimivista tukipalveluista, ennaltaehkäisevästä opiskeluterveydenhuollosta, oikein mitoitettuista turvallisuusjärjestelyistä ja hyvin suunnitellusta kampusrakenteesta.

Unelmakampuksella on ajantasainen varautumissuunnitelma ja siellä järjestetään säännöllisesti pelastautumisharjoituksia. Henkilökuntaa ja opiskelijatutoreita koulutetaan turvallisuuteen liittyen. Korkeakoulun turvallisuusorganisaatio on tehtäviensä tasalla ja yhteistyö paikallisten turvallisuusviranomaisten ja muiden korkeakoulujen kanssa on luontevaa.

Järjestyssäännöt ja muut kampuksen pelisäännöt ovat kaikkien tiedossa. Opiskelijoiden kurinpito-ohjeistukset ja henkilökunnanihin liittyvä koulutus ovat kunnossa. Päihdeohjelma koskee kaikkia korkeakouluyhteisön jäseniä. Kulunvalvonta kattaa kaikki tilat. Kameravalvontaa on asennettu oville ja tiloihin, joihin on pääsy ympäri vuorokauden. Poistumisreitit ovat kunnossa ja hätätiedotusjärjestelmä kattaa sisä- ja ulkotilat.

2.6 Kestävä kehitys ja rakentaminen

Unelmakampusta suunniteltaessa tulee huomioida kaikissa rakentamisen vaiheissa kestävän kehityksen vaatimukset ja periaatteet sekä eettisyys.

Ympäristöongelmat liittyvät myös rakentamiseen ja sen ympäristövaikutuksiin, joten materiaalihankinnat ovat avainasemassa ympäristökuormituksen vähentämiseksi. Välittömien taloudellisten kriteerien sijaan on huomioitu, että usein ympäristöystävälliset, laadukkaat ja pitkäikäiset hankinnat ovat pitkällä aikavälillä edullisempia. Tarjouspyynnöissä on huomioitu ympäristönäkökulmat jo tarjoustusta hyväksyttäessä. Rakennukset tulee toteuttaa niin, että ne ovat monikäyttöisiä ja pitkäikäisiä.

Energiaratkaisuihin on suosittu uusiutuvia energiamuotoja mahdollisimman paljon. Unelmakampuksen kalusteet ja laitteet ovat ympäristösertifioituja. Laitehankintoja tehtäessä priorisoidaan vähän energiaa kuluttavia laitteita. Kampuksella on riittävästi kierrätys- ja lajittelupisteitä, ja lajittelu on osa korkeakouluyhteisön arkikäyttäytymistä.

Unelmakampus on paperiton. Postitusta ja faksin käyttöä on korvattu ekologisimmilla vaihtoehdoilla, kuten sähköposti, intranet ja puhelin. Näin ollen tietotekniikan merkitys on korostunut, ja laitteista syntyvä hukkaenergia (lämpö) otetaan talteen ja hyödynnetään lämmityksessä.

3 Oppimisympäristöt

Opetuksen monimuotoisuutta ylläpidetään toimivilla oppimisympäristöillä, jotka mahdollistavat perinteisen luentomuotoisen opiskelun lisäksi opiskelumenetelmät, kuten esimerkiksi projektiopinnot ja verkko-opiskelun.

Unelmakampus rakentuu erilaisista oppimisympäristöistä, jotka sijaitsevat sekä kampusalueella että verkossa. Projektiopinnot ja TKI-toiminta ovat tuoneet työelämäyhteydet kampukselle sekä houkuttelevat opiskelijoita myös fyysisen kampusalueen ulkopuolelle. Korkeakoulun kannalta on merkittävää, että työelämä kokee unelmakampusalueen helposti lähestyttävänä ja verkostoitumiselle arvokkaana toimintatapana - innovaatiokeskuksena johon kannattaa sijoittaa.

Verkkoympäristöt mahdollistavat opiskelun missä tahansa, ryhmässä tai yksin. Verkkotyöskentely ulkomaisten partnerikorkeakoulujen kanssa tarjoaa mahdollisuuden kansainvälisen kokemuksen hankkimiseen niille, jotka eivät voi lähteä opiskelijavaihtoon. Verkkoympäristössä työskentely eri puolilla maailmaa olevien kollegoiden kanssa on työelämässä arkipäivää monilla aloilla.

4 Palvelut

Keskittäminen ja yhteistyö kannattaa.

Jos mahdollista, yhteiset palvelut järjestetään yhdessä yliopiston tai muun koulutuksen kanssa yhteisellä kampuksella. Näistä esimerkkinä kirjastopalvelut, kielipalvelut ja liikuntapalvelut.

4.1 Terveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon palveluja on suositusten mukaisesti ja ne ovat laadukkaita sekä helposti saavutettavia.

Opiskeluterveydenhuolto on pääosin ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa, joka edistää ja ylläpitää opiskelukykyä. Opiskeluterveydenhuollon palvelut kattavat sekä terveyden- että sairaanhoidon. Kunta noudattaa terveydenhuoltolakia ja järjestää opiskeluterveydenhuollon palvelut alueellaan sijaitsevan ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja ne ovat keskitetysti saman katon alta, jotta hoitoketju pysyy katkeamattomana. Opiskelijalla on mahdollisuus asioida opiskeluterveydenhuollossa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Unelmakampuksella on Sosiaali- ja terveysministeriön suositusten mukaisesti yksi kokopäiväinen terveydenhoitaja 800-1000 ammattikorkeakouluopiskelijaa kohden ja yksi kokopäiväinen lääkäri 2500-3000 ammattikorkeakouluopiskelijaa kohden. Psykologiliiton suositusten mukaan opiskeluterveydenhuollon mielenterveyspalveluissa on oltava yksi kokopäiväinen psykologi 2000 ammattikorkeakouluopiskelijaa kohden.

4.2 Asuminen

Opiskelija-asunnot sijaitsevat kampuksella tai mahdollisimman lähellä.

Opiskelija-asuntoja on useanlaisiin tarpeisiin, ne ovat opiskelijaystävällisiä hintatasoltaan ja ne ovat hyvässä kunnossa. Opiskelija-asunnot ovat hyvien ja toimivien joukkoliikenne sekä kevyen liikenteen yhteyksien päässä. Kampusalue ja opiskelija-asuntojen ei tule kuitenkaan sijaita erillään muusta kuntarakenteesta, vaan kampus, opiskelija-asunnot ja muu asutus muodostavat yhdessä eläviä ja monimuotoisia asuinalueita.

Asuntojen lähistöltä löytyy kunnan järjestämiä palveluita, kuten terveydenhuollon palvelut ja päiväkotit. Lisäksi yksityiset palveluntuottajat tarjoavat palveluita, kuten kauppiaita, ravintoloita, apteekki, posti ja pankkiautomaatti.

4.3 Ohjauspalvelut

Ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijaa opintojen etenemisessä ja varmistaa koulutuksen laatua.

Ohjauspalvelut ovat keskeinen osa ammattikorkeakoulun toimintaa. Ohjauspalveluihin kuuluvat opiskelija- ja opettajatuutorit, opinto-ohjaajat, opintopsykologit sekä kuraattorit. Korkeakoulun vastuulla on järjestää opiskelijatuutorointi. Järjestämisessä on hyvä huomioida opiskelijakuntien ammattitaito.

- Opiskelijatuutoria kohti on korkeintaan 15 opiskelijaa
- Opettajatuutoria kohti on korkeintaan 15 opiskelijaa.
- Täysipäiväistä opinto-ohjaajaa kohti on korkeintaan 1000 opiskelijaa
- Opintopsykologia kohti on korkeintaan 2000 opiskelijaa

4.4 Liikenneyhteydet

Joukkoliikennetkaisu on otettu huomioon kampusta suunniteltaessa.

Opiskelijat ovat yksi joukkoliikenteen aktiivisimmista käyttäjäryhmistä. Kampuksella on hyvät ja edulliset liikenneyhteydet muille asuinalueille, keskustaan sekä kaukoliikenteen solmukohtiin. Kampukselle pääsee ympäri vuoden myös hyväkuntoisia ja turvallisia kevyen liikenteen väyliä käyttäen. Niiden valaistuksesta on huolehdittu ja tiet ovat turvallisia myös pimeällä.

Korkeakoulukampuksella on riittävästi pyöräparkkeja, joissa kuluneuvoja voi säilyttää turvallisesti. Kaukaa kampukselle matkustaville on

tarjolla parkkipaikkoja, koska sopivia joukkoliikenneyhteyksiä ei aina ole käytettävissä.

4.5 Kirjastopalvelut

Kampuksella on kirjasto, joka tarjoaa oppimateriaaleja sekä apua tiedonhankinnassa.

Kirjastopalvelut tarjoavat opiskelijoiden lainattavaksi ajantasaisia oppimateriaaleja (paperisia ja sähköisiä), toimivat tiedonhankinnan keskuksena sekä kouluttavat ja tukevat opiskelijoita tiedonhankinnassa ja opiskelutaidoissa. Yhteistyö muiden paikallisten kirjastojen kanssa on tärkeää.

Kaikki keskeiset kirjaston palvelut ovat käytettävissä verkossa. Kirjaston yhteydessä on tiloja lukemista ja ryhmätyöskentelyä varten. Tiloista löytyy kaikki ajantasaiset tietotekniset järjestelmät, ja ne tukevat tiedonhankinnan opetusta. Kirjastosta voi myös lainata e-kirjojen lukulaitteita. Kirjasto sijaitsee kampuksella tai sen välittömässä läheisyydessä.

4.6 Ravintolapalvelut

Kampuksella on monipuoliset ja laadukkaat ruokailuvaihtoehdot.

Unelmakampuksella toimivat opiskelijaravintolat käyttävät lähi- ja luomutuotteita sekä tarjoavat jälkiruokaa. Myös erityisruokavaliota noudattavat, kuten kasvisruokailijat, vegaanit sekä allergikot, saavat laadukasta, terveellistä ja ravintoarvoiltaan hyvää ruokaa. Lisäksi kampuksella on kahvila, josta saa opiskelijahintaisia tuotteita. Kampuksella on myös kahvi-, juoma- ja välipala-automaatit, jotta saa ostettua tuotteita kahvilan ja opiskelijaravintolan ollessa kiinni. Vesipisteitä tulisi olla opiskelijoiden saatavilla muuallakin kuin wc-tiloissa.

4.7 Liikuntapalvelut

Unelmakampuksen liikuntapalvelut järjestetään vuonna 2011 julkaistujen Hyvä korkeakoululiikunta -suositusten mukaisesti.

Korkeakoululiikunnan käytössä on vähintään yksi liikuntatila, jota voi käyttää noin 60 tuntia viikossa tuhatta opiskelijaa kohti. Tila on opiskelijoiden käytössä heille sopivaan aikaan. Korkeakoululla on käytössä kunto-, jumppa- ja palloilusalit sekä liikunta- ja terapiavälineistöä. Tällaisten palveluiden järjestämisessä voidaan tehdä yhteistyötä myös kunnan ja yksityisten palvelujärjestäjien kanssa. Unelmakampuksen yhteydessä on myös mahdollisuus ulkoliikuntaan.

Unelmakampuksella tarjottavat liikuntapalvelut ovat monipuolisia ja sisältävät erilaisia liikuntalajeja. Lisäksi kampukselta löytyy lainaamo, josta korkeakouluyhteisön jäsenet voivat lainata erilaisia liikuntavälineitä. Näin kynnys osallistumiseen pysyy matalana. Samalla helpotetaan uusien osallistujien mukaantuloa sekä huomioidaan erilaisten liikkujien ja liikkujaryhmien tarpeet. Käyttäjäystävällisyyttä lisätään myös siisteillä ja tilavilla puku- ja pesuhuonetiloilla. Lisäksi tiloista löytyy lukollisia kaappeja, joihin voi jättää tavaransa liikuntahetken ajaksi.

Linkkivinkkejä

Esteetön opiskelu korkea-asteen oppilaitoksissa - ESOK-hanke 2006-2011. www.esok.fi/esok-hanke/

Hitaasti, mutta varmasti? Saavutettavuuden edistyminen yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2000-luvulla
www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Hitaasti_mutta_varmasti.html

Korkeakoululiikunnan asiantuntijatyöryhmän loppuraportti
Korkeakoululiikunnan suositukset
www.oll.fi/suosituksset

OKM:n hallinnoimat ESR-hankkeet
<http://www.minedu.fi/OPM/EU-asiat/EU-rakennerahastot/ohjelmat/>

Opiskelukykyä ja yhteisöllisyyttä. Opiskelukyvyn edistämisen suositukset yliopistoille. Johanna Kujala. Helsinki 2009.
www.rectors-council.helsinki.fi/raportit_ja_julkaisut/Opiskelukyky_raportti.pdf

Opiskeluterveydenhuollon opas. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2006:12. Opas on valtakunnallinen opiskeluterveydenhuollon ohjeistus, jossa kuvataan opiskeluterveydenhuollon tavoitteet, tehtävät ja keskeinen sisältö. Se kattaa mm. suositukset henkilöstöresursseista opiskeluterveydenhuollossa.
www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3574.pdf

Opiskeluterveydenhuollon selvitys. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistiota 2012:18.
www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=5065240&name=DLFE-22202.pdf

Monta tietä yhteisöllisyyteen. SAMOKin julkaisusarja.
samok.fi/uploads/2012/02/Monta-tiet%C3%A4-yhteis%C3%B6llisyyteen.pdf
Suomen opiskelija-asunnot ry. Suomen opiskelija-asunnot SOA ry on opiskelija-asuntoyhteisöjen valtakunnallinen edunvalvonta- ja yhteistyöjärjestö.
www.soa.fi/asuminen/

Terveydenhuoltolaki 2010/1326, jonka 17§ käsittelee opiskeluterveydenhuoltoa.

www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011. Asetus täsmentää terveydenhuoltolain opiskeluterveydenhuollon pykälää.

www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110338

Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto - SAMOK ry

Lapinrinne 2

00180 HELSINKI

Puh. 029 009 0990

www.samok.fi